allikaid“ (Tartu, 1932) ja „Tartu üli-õpilaskonna ajalugu“ (*ibid.*, 1932) ning on „Eesti rahva ajaloo“ (*ibid.*, a-st 1932) ja „Eesti majandusajaloo“ I (*ibid.*, 1937) toimetajaid. „Eesti rahva ajaloos“ on ta muu hulgas kirjutanud peamised ning kandvamad osad Poola ja Rootsi aja kohta Eestis, siis Eesti agraarolusid ja talurahvast käsitlevad osad Vene ajal kuni XIX sajandi teise pooleni. „Eesti majandusajaloos“ on ta avaldanud ulatuslikumad peatükid „Vene keskvalitsuse fiskaal- ja majanduspoliitika XVIII sajandil“, „Eesti ala põllumajandus XVIII saj. ja agraarolude korraldamise katsed“ (koos H. Sepaga), „Teoorjuse kriis ja talude müümine“. Muist V-a töist mainitagu „Carl Schirren ajaloolasena“ („Ajalooline Ajakiri“ 1926, nr. 3, 4), „Soome asustusest Eestis XVII sajandi keskel“ (E. Kirj. 1931, nr. 11, 12) ja „Tsunftidena organiseeritud Tallinna tööstuse arengust 1561—1660“ (teoses „Korp. Sakala“, Tartu, 1934). Ta on avaldanud kirjutisi ms. veel ajakirjus „Sõdur“, „Olion“, aastaraamatus *Svio-Estonica* jm.

Tartu ülikooli arhiivist jm. saadud andmed. *T.*

WASMUTH, Paul Julius, balti-saksa zooloog, sünd. 17. V 1874 vkj. Oreli kub-s mõisaomaniku pojana, lõpetas Tallinna Peetri reaalkooli 1893 ja oli 1894—1917 Eestimaa kubermanguvalitsuse teenistuses; surn. 9. III 1934 ukj. Tallinnas. — W. soetas õige täieliku esemetekogu selgroolistest loomadest, ent harrastas ka botaanikat. Ta on avastanud haruldasi kodumaa loomi. W-i töist on tähtsamad: „Die Hörner des Dinoceras“ („Korrespondenzblatt“ 1905), „Aufzählung aller bisher für Estland festgestellten Vogelarten nebst neuen Beiträgen zur Kenntnis der ornithologischen Fauna Estlands“ (*ibid.* 1909) ja „Tabellarische Naturgeschichte der Säugetiere der Ostseeprovinzen mit besonderer Berücksichtigung des Gouvernements Estland“ (Tall., 1908).

Isikl. kogutud andmed. *E. R.*

WAXELBERG (Wachselberg), Samuel, Rootsi fortifikatsiooniohvitser, sünd. 1643 Rootsis Vaxalas pastori pojana, teotses veebr-st 1677 Tallinnas fortifikatsioonikonduktorina, a-st 1681 leitnandina ja a-st 1701 kaptenina; surn. 13. VII 1704 Tallinnas. — W. plaanistas 1683 rea Eesti keskaegseid linnuseid, ms. Rakvere, Paide, Lihula, Toolse ja Porkuni. Kõik need seni uurijate poolt vaid osaliselt kasutatud plaanid, mille originaalid säilitatakse Stokholmis sõjaarhiivis, omavad suurt tähtsust kodumaa vanema arhitektuuri- ja sõjaajaloolise materjalina. W-i tuntuimaks tööks on Tallinna ja selle ümbruskonna plaan a-st 1688 (originaal ERKA-s; ebatäpne koopia avaldatud E. v. Nottbeck'i poolt lisana raamatule „Der alte Immobilienbesitz Revals“, Tall., 1884). Plaanile on täies ulatuses kantud tol ajal Rootsi võimude poolt Tallinna ümber ehitada kavatsetud võimas bastionkindlustiste vöö, mis aga suudeti teostada vaid osaliselt.

A. Lewenhaupt, Karl XII:s officerare II (1921), lk. 741. *A. V.*

WEBER, vt. **VEEBER**.

***VEBERMAN, Ernst Constantin**, kalanduse eriteadlane, oli Eesti aupeakonsuliks Lähis-Idas, asukohaga Ateenas (1927—32), siis Istanbulis. Türgi valitsuse poolt kutsutud eriteadlase-nõunikuna kalanduse alal korraldas V. sealset kalandust 1930—32, organiseeris ms. kalanduse ja mereuurimise instituudi Istanbuli lähedal Bosporuse kaldal Balta-Liman'is ja oli selle instituudi esimeseks direktoriks 1930—32. Ka korraldas ta Türgi esimese mereuurimise ekspeditsiooni Mustale merele (1931). A-st 1932 elas V. terviseparandusel Itaalias (Rivieras), kus teotses ka rooside kasvatamisega ja nende ekspordiga. Asunud 1936. a. sügisel kodumaale, on ta s. a-st toiminud agentuuri ja speditsiooni o./ü. „Estia“ direktorina Tallinnas.

Isikl. jm. saadud andmed. *T.*

WEDEKIND(T) (Wendekin), Johann He(i)nrich, maalikunstnik, sünniaeg ja -koht teadmata, sai 1700 Tallinna kodanikuks, oli kümmekond aastat hiljemini Narvas, kus tsaar Peeter I (vt.) temalt tellis mitu portreed. A-st 1720 teotses W. Peterburis, kus ta maalis õukonnas ja samuti Vene Teaduste Akadeemia ülesandel Peeter I ja tõenäoselt veel mitme Vene valitseja portreed. Umb. a-st 1731 elas W. uuesti Tallinnas Anna Heidenreich'iga abiellumise teel saadud apteegi omanikuna; surn. 1737 seals. — W-i kunstilisest toodangust on seni vaieldamatult kindlaks tehtud vaid kolm teost: Rootsi kun. Karl XII (vt.) suur

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 364